

Županijska matična razvojna služba
prosinac 2024.

PROGRAM RADA ŽUPANIJSKE MATIČNE RAZVOJNE SLUŽBE GRADSKE KNJIŽNICE RIJEKA U PODRUČJU RADA S NARODNIM KNJIŽNICAMA PRIMORSKO- GORANSKE ŽUPANIJE ZA 2025. GODINU

Stručni nadzor i praćenje rada narodnih knjižnica

Stručni nadzor obavljat će se, prema planu stručnih nadzora, neposrednim uvidom u rad pojedine narodne knjižnice, pri čemu će prioritet imati one narodne knjižnice koje zaostaju za pojedinim parametrima *Standarda za narodne knjižnice (NN 103/2021)*, primjerice: broju djelatnika, veličini prostora, otvorenosti za korisnike. Rezultat nadzora je pisano izvješće koje će se dostaviti narodnoj knjižnici, osnivaču, te nadležnim institucijama (NSK, MKM).

Poticanje razvoja županijske mreže knjižnica i dostizanje Standarda

Standard za narodne knjižnice (NN 103/2021), zajedno sa *Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (NN 17/2019; 98/2019)*, definira okvir za razvoj knjižnične mreže narodnih knjižnica. Koeficijenti izvodljivosti Standarda polazište su za komunikaciju s osnivačima u cilju dostizanja propisanih parametara.

Uputit će se prijedlog Uredu županije da se na sastanku koordinacije Župana s načelnicima i gradonačelnicima PGŽ u proljeće 2025. jedna od točaka dnevnog reda posveti županijskoj mreži narodnih knjižnica PGŽ na kojem bi Županijska matična razvojna služba (u daljnjem tekstu ŽMRS) predstavila stanje mreže narodnih knjižnica Županije i usporedbu temeljnih pokazatelja o radu (prostor, knjižnični fond, nabava, djelatnici) sa *Standardom* kako bi se potaknulo na dostizanje *Standarda* u onim sredinama gdje se uočavaju odstupanja. Za općine koje nemaju osiguranu djelatnost narodne knjižnice ili isti nije u skladu sa *Zakonom*, predložio bi se optimalan oblik organizacije djelatnosti stacionirane narodne knjižnice ili stajalište bibliobusa.

Nastavit će se praćenje potreba stanovnika Grada Rijeke i Županije za uslugama Gradskog i Županijskog bibliobusa te po potrebi korigirati itinerar u suradnji s Bibliobusnom službom GKR.

Koordinacija i nadzor unosa statističkih podataka za 2024. godinu

Prema hodogramu aktivnosti, unos statističkih podataka o radu knjižnica u *Sustav za jedinstveno elektroničko prikupljanje statističkih podataka o poslovanju knjižnica* odvijat će se od 15. siječnja do 21. veljače 2025. te su, u okviru navedenog, planirane sljedeće aktivnosti:

- poziv knjižnicama za unos podataka i dostava uputa: 13. siječnja 2025.
- kontrola unesenih podataka i zaključavanje sustava: od 10. ožujka do 11. travnja 2025.
- izrada analize podataka iz *Sustava* i usporedba sa *Standardom*: od 21. travnja do 16. svibnja 2025.

Analiza pokazatelja i usporedba sa *Standardom* dostavit će se Hrvatskom zavodu za knjižničarstvo Nacionalne i sveučilišne knjižnice, Ministarstvu kulture i medija te Upravnom odjelu za kulturu, sport i tehničku kulturu Primorsko-goranske županije, kao i objaviti na web stranici Gradske knjižnice Rijeka - podstranici matične djelatnosti.

Pružanje stručne pomoći vezano uz osnivanje knjižnica i stručno mišljenje o uvjetima za osnivanje i uvjetima rada

Općine u Primorsko-goranskoj županiji koje imaju određen oblik knjižnične djelatnosti, ali njihova djelatnost nije usklađena sa *Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti* su Klana i Punat te će im se Županijska matična razvojna služba ponovno obratiti i predložiti odgovarajuća rješenja u skladu sa *Zakonom*. ŽMSR će, ovisno o ishodu, pružiti potrebnu stručnu pomoć vezano uz hodogram daljnjih aktivnosti i formalne postupke, a u suradnji s osnivačima i MKM RH, kao i stručno mišljenje o postojanju uvjeta za osnivanje odnosno početak rada knjižnica ili njihovih ustrojstvenih i organizacijskih oblika, sukladno članku 11. stavku 2. *Zakona* te dostaviti osnivaču i MKM RH.

Stručno mišljenje o postojanju uvjeta za početak rada priredit će se za Gradsku knjižnicu Ivana Gorana Kovačića Vrbovsko s obzirom na to da je u tijeku uređenje i opremanje novog prostora.

Suradnja u projektima uređenja i opremanja novih prostora narodnih knjižnica

U tijeku je opremanje novog prostora Gradske knjižnice Ivana Gorana Kovačića Vrbovsko te će se, prema potrebi, pružiti potrebna savjetodavna pomoć.

Izrađen je idejni projekt preuređenja zgrade društvene namjene u općini Punat u kojoj će biti smještena knjižnica te će se nastaviti započeta suradnja u vezi s daljnjom razradom projekta.

Stručno-savjetodavna pomoć pružit će se i u drugim potencijalnim projektima izgradnje i opremanja narodnih knjižnica.

Koordinacija rada u jedinstvenom knjižnično-informacijskom sustavu narodnih i školskih knjižnica Primorsko-goranske županije

Sve narodne knjižnice PGŽ, uz koordinaciju ŽMRS GKR, dio su jedinstvenog knjižnično-informacijskog sustava, a jedan od rezultata je i skupni katalog: <https://katalog-pgz.gkr.hr/> koji je pridonio dostupnosti informacija o knjižničnoj građi sadržanoj u fondovima i zbirkama narodnih knjižnica PGŽ, čime se omogućava i bolja koordinacija međuknjižnične posudbe.

Radom u zajedničkoj bazi, uz stručnu pomoć ŽMRS, doprinosi se ujednačavanju stručnog rada u knjižnicama u skladu s pravilima struke, što podrazumijeva uredne računalne knjige inventara prema vrstama građe s iskazanom materijalnom vrijednošću, klasificiranu i signiranu građu prema signaturnom sustavu i dr.

Na zahtjev knjižnica Županije za građu čijih zapisa trenutno nema u bibliografskoj bazi, nastavit će se izrada zapisa u zajedničkoj bibliografskoj bazi i normativnim bazama sustava ZaKi. Bibliografske i normativne zapise mogu izrađivati samo licencirani katalogizatori, što je za narodne i školske knjižnice PGŽ osigurano kroz rad ŽMRS GKR.

Pružanje stručne pomoći vezano uz utvrđivanje svojstva kulturnog dobra za knjižničnu građu

Pravilnikom o matičnoj djelatnosti i sustavu matičnih knjižnica u Republici Hrvatskoj (NN 81/2021), Članak 15, stavak 4, točka 16, stručna pomoć vezano uz utvrđivanje svojstva kulturnog dobra za knjižničnu građu u narodnim i školskim knjižnicama u djelokrugu je rada županijskih matičnih razvojnih službi.

Prema anketi provedenoj početkom 2022. kojom su dobiveni podaci o postojanju knjižnične građe objavljene do 1850. godine, nastaviti će se obavljanje stručnog nadzora, sastaviti izvješća te dostaviti Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu u cilju utvrđivanja svojstva kulturnog dobra za knjižničnu građu sukladno članku 24. podstavku 13. *Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti*. Građu koja predmnijeva imati status kulturnog dobra, a za koje se u 2025. planira stručni nadzor imaju: Gradska knjižnica Crikvenica – Ogranak Selce i Gradska knjižnica „V. C. Emin Opatija“ – područna knjižnica Lovran.

Provedba projekta *Zavičajna digitalna knjižnica PGŽ*

Projektom digitalizacije započetim 2021. godine tijekom razdoblja od tri godine uspostavljen je zajednički repozitorij temeljen na kooperativnom modelu i portal *Zavičajna digitalna knjižnica PGŽ*: <https://digitalnaknjiznicapgz.hr/> s ciljem objedinjavanja zavičajne baštine i druge građe zavičajnog karaktera te njene bolje vidljivosti na portalu i u skupnom katalogu. Portal obuhvaća sedam digitalnih knjižnica od kojih šest narodnih, a to su: Gradska knjižnica Bakar, Gradska knjižnica Crikvenica, Gradska knjižnica Delnice, Gradska knjižnica Mali Lošinj, Gradska knjižnica Opatija i Gradska knjižnica Rijeka. Pored toga sadrži i digitalizirane školske listove i listove općina i gradova temeljem *Pravilnika o obveznom primjerku*, a u planu su i drugi sadržaji, primjerice virtualne izložbe i sl.

Županijska matična razvojna služba postavlja sadržaj na portal, educira djelatnike u drugim uključenim knjižnicama, sudjeluje u kreiranju strukture portala, pomaže knjižnicama pri definiranju digitalnih zbirki i dr. čime se daje poticaj programima digitalizacije i u ostalim knjižnicama na području nadležnosti. To je kontinuirani proces koji će se nastaviti i u 2025. godini uključivanjem Gradske knjižnice Slobodana Novaka Rab i Narodne knjižnice i čitaonice Novi Vinodolski.

Započet će se projekt sustavne digitalizacije Novog lista (1900-1965) u suradnji sa Sveučilišnom knjižnicom u Rijeci.

Suradnja u projektima i programima na nacionalnoj razini

eKultura – nastaviti će se suradnja u ovom projektu, započeta 2023. godine na način da se iz zajedničkog repozitorija temeljenog na platformi INDIGO šalju podaci u nacionalni sustav trajne pohrane te su baštinski sadržaji pohranjeni u Zavičajnoj digitalnoj knjižnici PGŽ dostupni i na portalu eKultura. U 2025. u sustav će se, uz koordinaciju i edukaciju od strane ŽMRS, uključiti i nove digitalne knjižnice Gradske knjižnice Slobodana Novaka Rab i Narodne knjižnice i čitaonice Novi Vinodolski.

Organizacija stalnog stručnog usavršavanja knjižničnog osoblja

Organizacija stalnog stručnog usavršavanja knjižničara jedna je od najvažnijih zadaća ŽMRS PGŽ. Tečajevi se većim dijelom organiziraju u suradnji s Centrom za stalno stručno usavršavanje knjižničara.

Polaznicima se ne naplaćuje kotizacija, već troškove podmiruje GKR iz sredstava za matičnu djelatnost zahvaljujući čemu je uvijek nazočan veći broj sudionika.

U 2025. godini naglasak će biti na novim tečajevima CSSU-a, a konkretni termini razradit će se ovisno o raspoloživom vremenu predavača. Dio će biti organiziran kroz webinare u suradnji sa Sveučilišnom knjižnicom u Rijeci, a dio će biti održan uživo. Potencijalne teme bit će vezane uz građansku znanost u knjižnicama, izradu virtualnih izložbi i sl., a konačan plan utvrdit će se nakon objave programa CSSU-a za 2025. godinu.

Organizacija stručnih/radnih sastanaka

Tijekom 2025. godine organizirat će se minimalno dva radna sastanka s ravnateljima narodnih knjižnica u cilju analize stanja knjižnične djelatnosti, obavještanja o novostima u struci, primjerima dobre prakse matične i drugih knjižnica, izvješćivanja sa stručnih skupova, uvođenja novih oblika i metoda rada i sl.

Planirane teme sastanaka su: analiza rada narodnih knjižnica i dostizanje koeficijenata izvodljivosti Standarda, suradnja u projektu Zavičajna digitalna knjižnica PGŽ, suradnja i izrada programa manifestacije Tjedan dobre dječje knjige 2025. i dr.

Pružanje stručno-savjetodavne pomoći

Nastavit će se kontinuirano praćenje rada narodnih knjižnica PGŽ u sustavu te pružanje stručno-savjetodavne pomoći i edukacija na temelju uočenih potreba ili na poziv knjižničara u vezi s pojedinim knjižničnim poslovima, metodama rada, novim uslugama, stručnim uređenjem knjižnice, organizacijom fonda, revizijom i otpisom i sl.

Posebna pozornost posvetit će se edukaciji pri uvođenju novih usluga i novih načina rada u narodnim knjižnicama, kao što je posudba e-knjiga i e-zvučnih knjiga i sl.

Poticat će se provođenje revizije i redovitog godišnjeg otpisa te savjetodavno pomagati pri izradi dokumentacije, pomoći pri izlučivanju građe i sl.

Sudjelovanje u radu Stručnog vijeća županijskih matičnih razvojnih službi

Tijekom 2025. godine planirano je sudjelovanje na četiri redovita sastanka Stručnog vijeća županijskih matičnih razvojnih službi te izvanrednim sastancima i edukacijama, prema potrebi.

Sudjelovanje na stručnim skupovima, seminarima i sl.

Planirano je sudjelovanje ŽMRS na webinarima, seminarima i stručnim skupovima vezanim uz rad narodnih knjižnica te stručnim skupovima i seminarima u organizaciji HKD-a, NSK i dr.

Suradnja

Planirana je redovita suradnja s Hrvatskim zavodom za knjižničarstvo NSK, Ministarstvom kulture i medija RH, Upravnim odjelom za kulturu, sport i tehničku kulturu PGŽ, općinama i gradovima -

osnivačima narodnih knjižnica i općinama i gradovima koje obilazi Županijski bibliobus Gradske knjižnice Rijeka.

Promidžba

Redovito će se kreirati obavijesti i prilozi na web stranici GKR – podstranici matične djelatnosti.

Ostali poslovi

Pregled popisa otpisane građe narodnih knjižnica, distribucija obavijesti o stručnim skupovima i manifestacijama, ispunjavanje i distribucija anketnih upitnika (ankete u svrhu diplomskih i doktorskih radova, istraživanja koja provodi HKD, katedre knjižničarstva, MKM RH i dr.).

Rad u drugim stručnim tijelima

Voditeljica ŽMRS GKR, Ljiljana Črnjar, članica je:
Upravnog vijeća GKR
Stručnog vijeća GKR
Kulturnog vijeća Primorsko-goranske županije
Povjerenstva za viša stručna zvanja u knjižničarskoj struci
Komisije za pokretne knjižnice HKD-a (pridružena članica)

Stručna suradnica za matičnu djelatnost, Lara Pavić, članica je:
Komisije za obrazovanje i stalno stručno usavršavanje HKD-a (redovna članica)

Voditeljica Županijske matične razvojne službe:
Ljiljana Črnjar, knjižničarska savjetnica